Nr 214.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till socialstyrelsen m. m.; given Stockholms slott den 17 mars 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anför:

Kostnaderna för socialstyrelsen bestridas sedan åtskilliga år från två särskilda förslagsanslag, nämligen ett ordinarie med rubriken *socialstyrelsen* och ett extra, rubricerat *socialstyrelsens verksamhet*. Angående dessa två anslag ber jag att först få lämna de uppgifter, vilka innefattas i följande tablå.

Budgetår	Det *ordinarie* anslaget Anslag kronor	Nettoutgifter kronor	Det *extra* anslaget: Anslag kronor	Nettoutgifter kronor
1931/1932	331,600	329,992	200,000	193,047
1932/1933	331,600	—	192,000	—

Vid behandlingen i årets statsverksproposition av frågan om anslag till socialstyrelsen (femte huvudtiteln punkt 3) anförde jag, att inom socialdepartementet med biträde av särskilt tillkallade sakkunniga påginge utredning om införande av arbetslöshetsförsäkring samt att det syntes kunna antagas, att handhavandet av en sådan försäkring skulle komma att uppdragas åt socialstyrelsen liksom att i samband därmed styrelsens nuvarande verksamhet rörande arbetsförmedlingen bleve väsentligt utvidgad. Därav skulle, framhöll jag vidare, påkallas ganska vittgående organisatoriska förändringar av styrelsen. Då det i frågans dåvarande läge enligt min uppfattning icke var möjligt att annat än approximativt angiva den ökning i kostnaderna för socialstyrelsen, som skulle bliva en följd av de sålunda ifrågasatta nya och utvidgade arbetsuppgifterna, eller att påvisa i vad mån sådana kostnadsökningar skulle påverka redan nästa budgetårs anslag, ansåg jag det nödvändigt att såväl det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen som det extra förslagsanslaget till socialstyrelsens verksamhet då upptoges med allenast provisoriska belopp. Vid uppskattningen av dessa belopp ansåg jag mig å ena sidan kunna räkna med vissa besparingsmöjligheter, medan jag å andra sidan förutsatte, att de nya arbetsuppgifter, vilka skulle tillföras socialstyrelsen, komme att medföra ökade kostnader.

I överensstämmelse med min därom gjorda hemställan föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen (femte huvudtiteln punkterna 3 och 4) riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet *dels* i riksstaten för budgetåret 1933/1934 beräkna det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen till 330,600 kronor *dels* till socialstyrelsens verksamhet för nämnda budgetår beräkna ett extra förslagsanslag av 232,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t denna dag beslutit att för riksdagen framlägga förslag angående arbetslöshetsförsäkring (proposition nr 209) ävensom angående vissa andra med arbetslöshetsproblemet sammanhängande frågor, anhåller jag att nu få återkomma till de omförmälda frågorna om anslag till socialstyrelsen och dess verksamhet. Jag vill därvid först redogöra för de kostnader, som för socialstyrelsens vidkommande föranledas av de framlagda förslagen om arbetslöshetsförsäkring m. m.

De i det föregående omförmälda sakkunniga, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 oktober 1932 tillkallades för att inom departementet biträda med överarbetning av det förslag till frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m., vilket såsom ett alternativ ingick i ett av 1926 års arbetslöshetssakkunniga under år 1928 avgivet betänkande (Statens offentliga utredningar 1928: 9), avlämnade i januari 1933 en »P. M. rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m.», innefattande bland annat förslag till lagstiftning rörande

arbetslöshetsförsäkring, rörande offentlig arbetsförmedling samt angående grunder för statsbidrag till kommunalt understöd vid arbetslöshet.

I nämnda promemoria, vilken finnes i sin helhet intagen såsom bilaga till omförmälda proposition nr 209, hava de sakkunniga å sid. 121—124 behandlat frågan om den centrala organisationen vid genomförande av de i promemorian förordade förslagen. Till vad promemorian i dessa delar innehåller ber jag att få hänvisa. Här vill jag blott i korthet erinra om följande.

De sakkunniga hava utgått från att ett centralorgan skulle handlägga ärendena såväl rörande arbetslöshetsförsäkringen och arbetsförmedlingen som ock i fråga om verksamheten med utdelande av statsbidrag till kommunala understöd åt arbetslösa. De sakkunniga hava i stora drag angivit de uppgifter, vilka vid bifall till förslagen skulle komma att åvila detta organ, därvid de bland annat framhållit, att i fråga om arbetslöshetsförsäkringen och arbetsförmedlingen vissa göromål skulle bliva av särskilt stor omfattning under organisationstiden.

De sakkunniga, som ansett, att socialstyrelsen borde bliva ifrågavarande centrala organ, hava efter samråd med socialstyrelsens chef kommit till den uppfattningen att — oaktat den stora omfattningen av de föreliggande arbetsuppgifterna — det måste vara lämpligast att söka sammanhålla de olika uppgifterna på en enda byrå inom styrelsen. Som skäl härför har anförts, att de olika grupperna av arbetsuppgifter ligga varandra så nära och gripa så in i varandra, att en enhetlig närmaste ledning är nödvändig för erhållande av ett gott resultat. De sakkunniga hava emellertid förutsatt, att byråchefens tid sannolikt komme att till allra största delen bliva upptagen med så att säga de stora linjerna av arbetet, särskilt de sammanhållande och dirigerande uppgifterna. Den direkta ledningen av de tre skilda verksamhetsgrenarna: försäkringen, arbetsförmedlingen och kontantunderstödsverksamheten borde därför anförtros åt kvalificerade befattningshavare, vilka de sakkunniga ansett icke lämpligen kunna erhålla lägre tjänsteställning än som byrådirektörer. Därtill skulle komma viss annan kvalificerad personal samt amanuenser och kvinnlig personal till erforderligt antal. Överslagsvis hava de sakkunniga beräknat den årliga omkostnaden för den centrala förvaltningen till ungefär 150,000 kronor.

De sakkunniga hava vidare framhållit, att under övergångstiden ytterligare personal måste bliva erforderlig samt att därav föranleddes extra kostnader. De sakkunniga erinra om att i årets statsverksproposition för ändamålet beräknats ett belopp av 50,000 kronor, vilken summa dock endast kunde vara avsedd att täcka de extra utgifterna under någon mindre tid.

De sakkunniga hava förutsatt, att närmare förslag rörande den centrala organisationen och därmed sammanhängande kostnader framdeles skulle komma att avgivas av socialstyrelsen.

Socialstyrelsen, som sedermera yttrat sig i förevarande ämne, har därvid anfört bland annat följande.

Med hänsyn till vikten av största möjliga sammanhang och enhetlighet beträffande samhällets olika anordningar för arbetslöshetens bekämpande anslöte sig socialstyrelsen till sakkunnigas förslag om gemensam tillsynsmyndighet för arbetslöshetsförsäkringen, understödsverksamheten och arbetsför-

medlingen. Uppenbart vore emellertid, att de tre förvaltningsområden, som hos centralorganet skulle sammanföras, vore av sådan omfattning och så betydelsefulla, att deras omhänderhavande bleve en mycket krävande uppgift. Styrelsen hade därför känt sig tveksam inför försäkringssakkunnigas förslag om att styrelsen skulle bliva tillsynsmyndighet. Under övervägande hade därför tagits, huruvida icke för dessa verksamhetsområden och därmed omedelbart sammanhörande ärenden borde upprättas ett särskilt ämbetsverk. Med hänsyn till att socialstyrelsen redan hade att handlägga frågor rörande arbetsförmedling och arbetsmarknaden i övrigt och att dessa ej lämpligen borde avskiljas från ämbetsverket, hade styrelsen emellertid kommit till den uppfattningen, att styrelsen ej borde motsätta sig förslaget att styrelsen skulle bliva tillsynsmyndighet ej blott för arbetsförmedlingen utan även för arbetslöshetsförsäkringen och understödsverksamheten.

De angivna tre verksamhetsområdena medförde för centralorganet uppgifter, som väl kunde motivera inrättandet av en särskild byrå för en var av dem. Närmast av det skäl, som anförts i sakkunnigas promemoria, förordade emellertid styrelsen den anordningen, att åtminstone till en början hela verksamheten sammanhölles å en enda byrå inom styrelsen. Om det sedermera, när arbetet kommit i gång och praktisk erfarenhet i skilda hänseenden vunnits, skulle visa sig påkallat att uppdela verksamheten på flera byråer, syntes hinder för en omorganisation i antydd riktning ej böra möta. I sådant fall kunde måhända — efter förebild från skolöverstyrelsen — den anordningen vidtagas, att dessa byråer bildade en särskild avdelning inom styrelsen och att en av de byråchefer, som handlade frågor rörande arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling eller understöd, tillika bleve avdelningschef med viss utsträckt befogenhet.

Enligt de olika föreliggande förslagen skulle arbetslöshetsförsäkringen i det väsentliga nyorganiseras samt understödsverksamheten och arbetsförmedlingen undergå genomgripande omorganisation. Därmed sammanhängande organisationsarbete skulle i huvudsak genomföras under loppet av det nästkommande budgetåret, därvid särskilt arbetsförmedlingen och arbetslöshetsförsäkringen måste kräva synnerligen forcerat och omfattande arbete från centralorganets sida redan under budgetårets första hälft. Vid bedömandet av frågan om centralorganets organiserande syntes det därför vara nödvändigt att taga i betraktande behovet av anordningar dels för den egentliga organisationsperioden, budgetåret 1933/1934, dels för den därefter följande mera reguljära verksamhetstiden.

Av dessa perioder syntes den förstnämnda komma att ställa större krav på centralorganets arbete än den senare. Förutom det, att organisationsarbetet måste väsentligen genomföras på en i förhållande till dess omfattning synnerligen knapp tid, måste nämligen beaktas, att i mån av dess fortgång uppkomme löpande arbete, som icke finge eftersättas och som grundade sig på en till stora delar ny lagstiftning. Vid bestämmandet av organisationens grundlinjer och omfattning borde man sålunda utgå från det behov av arbetskrafter, som med någon säkerhet kunde beräknas bliva av bestående natur. För den egentliga organisationsperioden, närmast budgetåret 1933/1934, finge därutöver beräknas tillkomma ytterligare personal.

På socialstyrelsens byrå för sociala ärenden i allmänhet (1:a byrån) handlades för närvarande — frånsett ärenden rörande den offentliga arbetsförmedlingen — en del ärenden, vilka på grund av sitt samband med nämnda förmedling lämpligen borde överflyttas till den nya byrån för arbetslöshetsärenden. Dit hörde närmast frågor rörande annan arbetsförmedling än den offentliga, särskilt den avgiftskrävande arbetsförmedlingen (kommissionärsverksamheten), samt rörande arbetsmarknadens läge. Vidare låge det i sakens natur,

att inom var och en av de tre huvudsakliga verksamhetsgrenarna för lång tid framåt måste fortgå ett oavbrutet utvecklingsarbete, vartill såväl från statsmakternas som tillsynsmyndighetens sida torde komma att tagas initiativ, som påkallade utredningar och åtgärder. Såsom exempel kunde nämnas, att på arbetsförmedlingens område sådana betydelsefulla spörsmål som om fackanvisningen, ungdomsförmedlingen och yrkesrådgivningen endast efter hand kunde nå en mera tillfredsställande lösning. Det kunde för övrigt med visshet förutses, att centralorganet för arbetslöshetsärenden komme att i stor utsträckning tagas i anspråk såsom remissinstans och för utredning av de särskilda frågor, som på hithörande områden bleve aktuella alltefter konjunkturernas förskjutningar och arbetslöshetens till följd därav växlande sätt att framträda.

I detta sammanhang torde böra erinras, att enligt förslaget rörande beredskapsarbeten vissa uppgifter till ledning för bedömandet av behovet av sådana arbeten skulle regelbundet tillhandahållas åt vederbörande byrå i socialdepartementet. Styrelsen föreställde sig emellertid, att den överblick över arbetsmarknadsläget och förekomsten av arbetslöshet, som styrelsen komme att förfoga över, skulle behöva tagas i anspråk även i vidare omfattning, nämligen för tillgodoseendet av önskemålet, att beredskapsarbetena måtte kunna infogas såsom led i en enhetligt planerad och ledd arbetslöshetspolitik.

Beträffande det behov av förstärkt arbetskraft, som uppkommer för socialstyrelsen i anledning av de nya förslagen och som kan antagas vara av stadigvarande natur, har styrelsen härefter anfört följande.

Åtgärderna för arbetslöshetens bekämpande komme givetvis att påverkas av konjunkturväxlingarna och även omfattningen av det centrala arbetslöshetsorganets uppgifter komme att röna inflytande härav. Därtill borde uppenbarligen hänsyn tagas vid bedömandet av frågan om centralmyndighetens organisation. Den fasta personalen borde sålunda icke bliva större än som under alla förhållanden erfordrades. Å andra sidan vore det nödvändigt, att styrelsen utrustades med arbetskrafter, som gjorde det möjligt att med tillräcklig sakkunskap och noggrannhet ombesörja det omfattande och ömtåliga arbetet. Om så ej skedde, förelåge allvarlig risk för att de blivande anordningarna för arbetslöshetens bekämpande komme att fungera på ett sätt, som kunde framkalla stora olägenheter såväl ur arbetslöshets- och arbetsmarknadssynpunkt som med hänsyn till statens finanser.

Chefen för den tillämnade byrån för arbetslöshetsfrågorna skulle uppenbarligen erhålla ett verksamhetsområde, som avsevärt överskrede vad som i vanliga fall ankomme på en byråchef. Med hänsyn därtill syntes det nödvändigt att — såsom i försäkringssakkunnigas promemoria föreslagits — såsom dennes närmaste medhjälpare anställdes tre byrådirektörer, en var med uppgift att närmast under byråchefen handhava ledningen av en utav de tre stora huvudgrupperna av ärenden, nämligen rörande arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och understöd. Dessa byrådirektörer syntes böra placeras i lönegraden B 28.

Vidare borde å byrån anställas en sekreterare, som med hänsyn till byråns storlek icke borde placeras i lägre lönegrad än B 26. Även om det måste förutsättas, att lag- och administrativa byrån skulle lämna sin medverkan vid handläggningen av ärenden, som krävde juridisk sakkunskap, syntes det med hänsyn till de många ärenden av juridisk natur, som komme att handläggas å byrån, erforderligt att nämnde sekreterare ägde god juridisk utbildning.

Då det syntes nödvändigt att äga tillgång till försäkringsteknisk sakkunskap, borde byrån därjämte utrustas med en förste aktuarie med dylik kom-

petens och med placering i lönegraden B 26. Denne skulle huvudsakligen hava att ombesörja de försäkringstekniska o. dyl. utredningar, vilka påkallades av byråns tillsyn över arbetslöshetskassornas verksamhet.

För fullgörande av de uppgifter, som skulle ankomma på socialstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet över arbetslöshetskassorna, samt för samarbetet med nämnda kassor, de lokala arbetsförmedlingsorganen och de kommunala understödsorganen vore det vidare nödvändigt, att byrån försåges med ett antal kvalificerade tjänstemän — förslagsvis 3 i lönegraden B 24 och 4 i lönegraden B 21. Tjänstemännen i lönegraden B 24 skulle väsentligen hava att å ort och ställe handleda de lokala organen i deras arbete och genom granskning av deras förvaltning och räkenskaper m. m. kontrollera, att de bidrag staten lämnade användes i enlighet med gällande föreskrifter.

Slutligen erfordrades, såväl för byråarbetet som till hjälp vid tillsynen, ett icke obetydligt antal extra-ordinarie och extra befattningshavare. Styrelsen hade approximativt beräknat de extra-ordinaries antal till cirka 4 förste amanuenser i 18:e lönegraden, 4 andre amanuenser i 15:e lönegraden, 1 kansliskrivare i 11:e lönegraden, 4 kanslibiträden i 7:e lönegraden, 5 kontorsbiträden i 4:e lönegraden, 8 skrivbiträden i 2:a lönegraden och 2 expeditionsvakter i 5:e lönegraden. Därtill skulle komma extra befattningshavare, experter m. m. till erforderligt antal.

Kostnaderna för avlöning till den sålunda angivna personalen har socialstyrelsen uppskattat till i runt tal 200,000 kronor för budgetår räknat. Styrelsen framhåller emellertid att, då en mängd för närvarande ovissa faktorer kunde inverka på personalbehovet, det icke syntes möjligt att utan stöd av någon erfarenhet garantera, att det sålunda beräknade beloppet skulle vara tillräckligt för ändamålet. Enligt styrelsens mening skulle det därför vara lämpligast, om det anslag, som anvisades, erhölle förslagsanslags karaktär, så att det bleve möjligt för Kungl. Maj:t att ställa medel till styrelsens förfogande alltefter uppkommande behov.

Styrelsen anmärker vidare, att styrelsen i kostnadsberäkningen icke tagit hänsyn till sådana för den centrala organisationen påkallade utgifter som dyrortstillägg, dyrtidstillägg, hyreskostnader och andra expensutgifter och ej heller till rese- och traktamentskostnader, utan hade styrelsen förutsatt, att dylika utgifter skulle få bestridas från andra anslag.

I detta sammanhang har socialstyrelsen vidare anfört följande.

Tillkomsten av ifrågavarande nya arbetsuppgifter för socialstyrelsen komme uppenbarligen även att inverka på arbetet å vissa andra av styrelsens byråer. Sålunda syntes byrån för lag- och administrativa ärenden (6:e byrån) tillföras en mängd nya uppgifter av såväl juridisk som kameral natur. Byråchefen å denna byrå skulle nämligen väl få deltaga i handläggningen av alla å den nya byrån förekommande ärenden, som avsåge utfärdande av föreskrifter, besvär över styrelsens beslut m. m., varjämte såväl personalärendenas antal som kassakontorets verksamhet givetvis komme att ökas. Vidare komme den fortlöpande statistik och de specialutredningar, som erfordrades för byråns verksamhet, att väsentligt öka arbetet på de byråer (4:e och 5:e), som omhänderhade övrig socialstatistik.

Å andra sidan skulle som nämnts inrättandet av den nya byrån komma att medföra en viss minskning i arbetet för styrelsens 1:a byrå. Från sistnämnda byrå skulle sålunda till den nya byrån överflyttas bl. a. handläggningen av ärenden rörande arbetsförmedling. På grund härav skulle den för behandlingen av sådana ärenden avsedda befattningen såsom byråassistent för ar-

betsförmedlings- och arbetsmarknadsfrågor, å vilken befattning avlöningen utginge i form av ett årligt arvode av 6,660 kronor, ej längre erfordras. Den jämväl för handläggning av arbetsförmedlingsfrågor avsedde biträdande tjänstemannen, som uppbure ett arvode av 4,000 kronor, användes huvudsakligen till biträde vid behandlingen av de med arbetsförmedlingsfrågorna besläktade ärendena rörande arbetstillstånd, vilka även framgent borde tillhöra 1:a byråns handläggning. Nämnde tjänsteman borde därför bibehållas å 1:a byrån.

Beträffande förhållandena under tiden för övergången till den nya organisationen har socialstyrelsen härefter yttrat sig på följande sätt.

För själva omorganisationstiden måste särskilda anordningar vidtagas. Det vidlyftiga och maktpåliggande organisationsarbete, som då skulle äga rum, krävde givetvis ökad personal och ökade anslag. Till belysande härav ville styrelsen allenast summariskt angiva vissa grupper av arbetsuppgifter, som helt eller företrädesvis vore hänförliga till övergångstiden, nämligen:

Beträffande arbetslöshetsförsäkringen.

1) Utarbetande av författningar samt råd och anvisningar — bl. a. normalstadgar för arbetslöshetskassorna och eventuellt en populär framställning av lagstiftningens väsentliga innehåll — ävensom rapportsystem, cirkulär, formulär m. m.
2) Allmän upplysningsverksamhet, såväl skriftlig som muntlig.
3) Förhandlingar angående bildande av arbetslöshetskassor.
4) Granskning av stadgar för arbetslöshetskassor (såväl förhandsgranskning som definitiv granskning).
5) Prövning av föreslagna avgiftstariffer (för olika yrken).
6) Beräkning av kassornas fonder.
7) Arbetslöshetskassornas registrering som understödsföreningar och antagande till erkända arbetslöshetskassor samt därmed sammanhängande registrering.
8) Utseende av en ledamot av de erkända arbetslöshetskassornas styrelse samt av en utav kassornas revisorer.
9) Beslut i fråga om åtgärder, som enligt gällande författningsbestämmelser krävde tillsynsmyndighetens medgivande.
10) Ärenden rörande statsbidrag åt arbetslöshetskassor.
11) Ärenden rörande besvär över tillsynsmyndighetens beslut.
12) Statistiska och andra utredningar.

Beträffande den kommunala understödsverksamheten.

De uppgifter, som här mötte, bleve tydligen i viss mån beroende av huruvida understödsverksamheten under den närmaste tiden komme att bedrivas enligt väsentligen nuvarande grunder eller enligt föreslagna nya bestämmelser. I varje fall måste ledningens överflyttande till socialstyrelsen samt verksamhetens anknytande till den omorganiserade arbetsförmedlingen föranleda såväl utarbetande av råd och anvisningar samt nytt rapportsystem, formulär, cirkulär o. dyl. som också upplysningsverksamhet av olika slag.

Beträffande den offentliga arbetsförmedlingen.

1) Utarbetande av författningar samt råd och anvisningar — bl. a. normalreglementen för arbetsförmedlingsanstalterna och föreskrifter angående förandet av anstalternas räkenskaper — ävensom expeditions- och rapportsystem, cirkulär, formulär m. m.

2) Allmän upplysningsverksamhet, såväl skriftlig som muntlig, till väsentlig del under resor till skilda delar av landet (upplysningskurser för arbetsförmedlingspersonalen).
3) Förhandlingar med styrelser för arbetsförmedlingsanstalter och med landstings förvaltningsutskott etc.
4) Medverkan i övrigt vid organisationen (lokalfrågor o. dyl.).
5) Granskning av reglementen för arbetsförmedlingsanstalter samt godkännande av sådana reglementen och av ändringar däri.
6) Godkännande av föreståndare för arbetsförmedlingsanstalternas kontor.
7) Ärenden rörande statsbidrag åt arbetsförmedlingsanstalter.
8) Ärenden rörande besvär över tillsynsmyndighetens beslut.
9) Statistiska och andra utredningar.

För fullgörande av de speciella uppgifter, som sålunda tillkomma under övergångstiden, har socialstyrelsen ansett erforderligt, att ett särskilt organisationsanslag å förslagsvis 50,000 kronor ställdes till förfogande ävensom att detta anslag finge tagas i anspråk redan under innevarande budgetår för de förberedande åtgärder, vilka redan under detta budgetår erfordrades för omorganisationens skyndsamma genomförande.

Departementschefen.

På min hemställan har Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat avlåta särskilda propositioner med förslag till lagstiftning rörande arbetslöshetsförsäkring och till lag om offentlig arbetsförmedling samt med förslag rörande anslag till bekämpande av arbetslösheten, sistnämnda proposition innefattande bland annat grunder för statsbidrag till kommunalt understöd vid arbetslöshet. Enligt dessa förslag skulle socialstyrelsen erhålla den ställning av centralt organ, som de sakkunniga räknat med, och ungefärligen de uppgifter, som de sakkunniga i stora drag skisserat.

På sätt de sakkunniga föreslagit och socialstyrelsen tillstyrkt, torde för handhavande av de nya arbetsuppgifterna inom styrelsen böra inrättas en gemensam byrå för handläggning av på styrelsen efter omläggningen ankommande ärenden rörande såväl arbetslöshetsförsäkring som arbetsförmedling och understödsverksamhet. Med hänsyn till de betydelsefulla och omfattande uppgifter, som komma att åvila denna byrå, är det av synnerlig vikt, att ledningen av densamma ordnas på tillfredsställande sätt. Jag anser mig därför böra i överensstämmelse med de sakkunnigas förslag förorda, att chefen för byrån erhåller till sin hjälp tre byrådirektörer, vilka böra få till uppgift att under byråchefens överinseende utöva den närmaste ledningen av var sin av byråns tre olika verksamhetsgrenar. Byråchefen lärer böra placeras i lönegraden B 30 och byrådirektörerna i lönegraden B 28. Beträffande byråns personal är i övrigt att märka, att densamma — såsom de sakkunniga ock framhållit — bör, i den utsträckning så erfordras, kunna användas ej blott för det centrala arbetet i styrelsen utan även för den lokala tillsynen och det lokala samarbetet med arbetslöshetskassorna samt de kommunala arbetslöshetsorganen och de lokala arbetsförmedlingsorganen. Förutom byråchefen och byrådirektörerna torde, såvitt nu kan bedömas, av personal i högre grad erfordras, för försäkringsverksamheten två tjänstemän i lönegraden B 24 och en tjänsteman i lönegraden B 21, för arbetsförmedlingen en tjänsteman i lönegraden B 24 och en

tjänsteman i lönegraden B 21 samt för understödsverksamheten en tjänsteman i lönegraden B 24. Vidare räknar jag med ett ytterligare personalbehov för byrån av omkring 7 amanuenser och 12 biträden — därav förslagsvis 3 amanuenser och 5 biträden för försäkringsverksamheten, 3 amanuenser och 5 biträden för arbetsförmedlingen samt 1 amanuens och 2 biträden för understödsverksamheten. Byrån torde dessutom böra förses med en expeditionsvakt.

Den personal, som sålunda angivits, skulle enligt mina beräkningar erfordras efter det den nya lagstiftningen trätt i tillämpning och den däri avsedda organisationen blivit till fullo utvecklad. De årliga kostnaderna för avlöning till denna personal skulle inklusive dyrtidstillägg uppgå till omkring 150,000 kronor, eller samma årsbelopp, till vilket de sakkunniga i sina kalkyler kommit. Jag har därvid utgått från att befattningarna från och med byråchefen till och med tjänstemännen i lönegraden B 21 skulle uppföras å extra stat samt att övriga befattningshavare skulle bliva extra ordinarie tjänstemän. För samtliga befattningar har räknats med begynnelselöner. Vid sidan av lönekostnaderna måste man även räkna med vissa andra kostnader såsom utgifter för resor, expenser och hyror, vilka knappast torde kunna uppskattas till lägre belopp än 15,000 kronor per år.

I detta sammanhang får jag vidare erinra, att riksräkenskapsverket i sitt yttrande över de sakkunnigas promemoria om arbetslöshetsförsäkring m. m. uttalat att, därest åt socialstyrelsen komme att uppdragas de uppgifter i avseende å utbetalande av och kontroll å användningen av statsbidrag av olika slag, som föreslagits i promemorian, styrelsen måste erhålla en betydande förstärkning av den för kamerala göromål avsedda personalen inom ämbetsverket. Med anledning av detta yttrande anser jag mig böra framhålla, att det givetvis måste tillses, att socialstyrelsen — när så med hänsyn till arbetslöshetsförsäkringens utveckling blir nödvändigt — får till sitt förfogande i kameralt hänseende tillräckligt utbildad personal till erforderligt antal. Det torde icke kunna undvikas, att härigenom styrelsens personalkostnader ytterligare komma att stegras.

Å andra sidan vill jag framhålla, att jag vid uppgörandet av kalkylen rörande det blivande personalbehovet utgått från att den av socialstyrelsen omförmälda befattningen såsom byråassistent för arbetsförmedlings- och arbetsmarknadsfrågor, vilken befattning för närvarande avlönas från det extra förslagsanslaget till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m., skall kunna med utgången av innevarande budgetår indragas, i det hans göromål övertagas av den nu föreslagna byrån. Vad angår den av styrelsen jämväl omnämnda biträdande tjänstemannen, vilkens årsarvode av 4,000 kronor ävenledes bestrides från arbetsförmedlingsanslaget, synes det mig med hänsyn till vad socialstyrelsen anfört beträffande denne befattningshavare lämpligt, att befattningen från och med nästa budgetår ombildas till en vanlig amanuenstjänst hos styrelsen med fortsatt placering å styrelsens första byrå och med avlöning från anslaget till socialstyrelsens verksamhet.

Vidkommande härefter frågan om de *kostnader,* vilka *för nästa budgetår* föranledas av den ifrågasatta utvidgningen av socialstyrelsens verksamhet, möta av naturliga skäl vissa svårigheter att nu bedöma storleken av desamma.

Vad beträffar kostnaderna, i vad de föranledas av den föreslagna lagstiftningen rörande *arbetslöshetsförsäkringen*, sammanhänga de nästan helt och hållet med det förberedande arbetet för försäkringens anordnande, medan det löpande arbetet med den nya lagstiftningens tillämpning tills vidare torde bliva av mycket ringa omfattning. För bestridande av de styrelsens kostnader för personal m. m., som under nästa budgetår bliva nödvändiga för arbetet med försäkringens organisation, torde böra anvisas ett särskilt anslag. Om äskande härav kommer jag att i annat sammanhang göra hemställan. Jag bortser därför här från dessa kostnader.

I fråga om socialstyrelsens arbetsuppgifter under nästa budgetår med avseende å *arbetsförmedlingen* och för *understödsverksamheten* är att märka, att dessa, vad förmedlingen angår, komma att bestå dels i löpande arbete av i huvudsak hittillsvarande omfattning dels ock i ett betydande organisatoriskt arbete. Med avseende å understödsverksamheten — vilken, enligt vad i annat sammanhang anförts, torde böra redan från ingången av nästa budgetår överflyttas till socialstyrelsen — torde arbetet bliva av i stort sett löpande natur. Beträffande båda dessa verksamhetsgrenar synes mig under nästa budgetår komma att föreligga behov av den personal, vilken jag för dessa grenar beräknat komma att erfordras vid fullt utbyggd organisation, därvid jag dock förutsätter, att sagda personal skall kunna i viss utsträckning biträda vid det med arbetslöshetsförsäkringens organiserande förenade arbetet. Det synes mig vidare lämpligt, att ledaren för den nya byrån i socialstyrelsen kan tillsättas redan från och med ingången av nästa budgetår. Under hänvisning till vad jag förut anfört i personalfrågan anser jag därför, att medel här böra beräknas till avlönande av följande personal, nämligen 1 byråchef (B 30), 2 byrådirektörer (B 28), 2 befattningshavare i lönegraden B 24 och 1 befattningshavare i lönegraden B 21, samtliga uppförda å extra stat, samt 4 amanuenser och 7 extra ordinarie biträden jämte en extra ordinarie expeditionsvakt. För ändamålet torde för nästa budgetår erfordras ett belopp av i avrundat tal 85,000 kronor, vilket belopp lärer få utgå från anslaget till socialstyrelsens verksamhet. I detta belopp ingå icke utgifter för dyrtidstillägg eller provisoriskt dyrortstillägg till den angivna personalen. Dessa tillägg torde böra bestridas från de under femte huvudtiteln upptagna anslagen för sagda ändamål, vilka anslag, då de äro av förslagsanslags natur, icke av detta skäl torde behöva höjas.

Förutom lönekostnaderna är, såsom förut antytts, även att räkna med vissa andra utgifter. Av dessa utgifter torde under nästa budgetår utgifterna för expenser böra, liksom socialstyrelsens expenser i övrigt, gäldas från det under femte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. Vidare torde möjligen uppkommande hyresutgifter få utgå från det förslagsanslag, som under sjätte huvudtiteln äskats till hyreskostnader. Vad slutligen beträffar de av de nya arbetsuppgifterna föranledda resekostnaderna torde dessa böra, liksom huvuddelen av lönekostnaderna, bestridas från anslaget till socialstyrelsens verksamhet. För ändamålet torde få beräknas ett belopp av förslagsvis 5,000 kronor.

Enligt dessa beräkningar skulle i anledning av socialstyrelsens uppgifter beträffande arbetsförmedlingen och understödsverksamheten under budgetåret

1933/1934 uppkomma en merutgift å anslaget till socialstyrelsens verksamhet å (85,000 + 5,000) 90,000 kronor.

Jag övergår härefter till att framlägga närmare beräkningar rörande de båda anslagen till socialstyrelsen och socialstyrelsens verksamhet.

Vad då först beträffar *det ordinarie anslaget till socialstyrelsen*, framgår den nuvarande användningen av detta anslag av den gällande ordinarie avlöningsstaten för socialstyrelsen. Denna stat, som godkänts av 1929 års riksdag, är av följande utseende.

Ordinarie avlöningsstat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	297,200
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	5,000
Arvoden à 1,000 kronor till två fullmäktige	2,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	27,400
Summa kronor	331,600.

Med avseende å denna stat finner jag anledning till ändring endast beträffande den post, som är avsedd till arvoden åt styrelsens fullmäktige, de s. k. socialfullmäktige. Av besparingsskäl anser jag mig nämligen böra föreslå, att arvodena till dessa fullmäktige nedsättas till 500 kronor för år räknat. Vid bifall härtill skulle den ordinarie avlöningsstatens slutsumma bliva 330,600 kronor och det ordinarie anslaget till socialstyrelsen kunna nedsättas till samma belopp.

Vad angår *det extra anslaget till socialstyrelsens verksamhet* framgår av det föregående, att å anslaget för nästa budgetår är att räkna med en kostnadsökning av 90,000 kronor, sammanhängande med den föreslagna utvidgningen av socialstyrelsens arbetsområde. Med hänsyn till det arbete, som socialstyrelsen har att utföra för dyrortsgrupperingen för åren 1935—1939, är vidare för nästa budgetår att räkna med en ytterligare merutgift å anslaget av 9,000 kronor.

Å andra sidan hava verkställda undersökningar givit vid handen att — bortsett från det ökade medelsbehov som uppkommer av nyssnämnda anledningar — genom nedbringande av vissa utgifter till avlöning till icke ordinarie personal samt genom en mindre nedsättning av vissa arvoden till socialstyrelsens ombud kan besparas ett belopp av tillhopa 19,000 kronor för år räknat.

I detta sammanhang får jag erinra, att sedan år 1921 inom *socialstyrelsen* är inrättad en *värmeteknisk avdelning*, vilken numera utövar kontroll över bränsleförbrukningen dels inom vissa av statsverket samt av riksdagen och dess verk disponerade byggnader och lokaler, dels ock vid åtskilliga landstingsanläggningar. Kostnaderna för denna avdelnings verksamhet bestridas från förevarande anslag, dock att de landsting, vilka för bränslekontrollen anlita avdelningen, härför erlägga särskilda avgifter, avsedda att motsvara statens kostnader för kontrollen av berörda landstingsanläggningar.

Det har ifrågasatts, att denna bränslekontrollverksamhet, såsom 1929 års riksdag uttalat, borde överflyttas från socialstyrelsen till byggnadsstyrelsen.

Till denna fråga, som ännu är under utredning, torde Kungl. Maj:t komma att taga ståndpunkt i annat sammanhang. Tills vidare torde den värmetekniska avdelningen emellertid bibehållas underställd socialstyrelsen.

I proposition den 3 mars 1933, nr 189, angående anslag för ernående av ökad avsättning av inhemska skogsprodukter m. m. har föreslagits, att socialstyrelsens värmetekniska avdelning skulle bliva organ för vissa i propositionen föreslagna åtgärder för åvägabringande av ökad vedeldning och därmed få väsentligen utvidgade uppgifter. I propositionen är tillika föreslaget, att landstingen tills vidare skulle medgivas rätt till kostnadsfri anslutning till avdelningens verksamhet. Då emellertid, på sätt närmare framgår av propositionen, de i följd härav ökade statsutgifterna för avdelningens verksamhet skulle bestridas av särskilt under nionde huvudtiteln upptaget extra anslag till rådgivande och kontrollerande verksamhet m. m. för vedeldningens befrämjande, komma de föreslagna åtgärderna ej att föranleda någon ökning av nu förevarande anslags belopp.

Anslaget till socialstyrelsens verksamhet, som för löpande budgetår är upptaget till 192,000 kronor, lärer vid sådant förhållande böra upptagas till (192,000 + 90,000 + 9,000 — 19,000) 272,000 kronor eller 40,000 kronor utöver vad i statsverkspropositionen beräknats.

Under åberopande av vad jag i det föregående i skilda hänseenden anfört och under framhållande att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen lärer kunna avlåtas, utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid torde gå till ända, innan propositionen kan till riksdagen överlämnas, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna det av mig här förordade förslaget till ordinarie avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas från och med den 1 juli 1933;

dels nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen, nu 331,600 kronor, med 1,000 kronor till 330,600 kronor;

dels och till socialstyrelsens verksamhet för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 272,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Karlholm.